

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการสะกดคำยาก โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวหมู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.1 หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.2 จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - 1.3 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.4 คุณภาพของผู้เรียน
2. การเขียนสะกดคำ
 - 2.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ
 - 2.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ
 - 2.3 ขั้นตอนการเขียนสะกดคำ
 - 2.4 สาเหตุและผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด
 - 2.5 คำที่นักเรียนมักเขียนสะกดคำผิด
 - 2.6 แนวทางการสอนเขียนสะกดคำ
3. กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 3.1 พัฒนาการของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 3.2 ความหมายของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 3.3 วัตถุประสงค์การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
 - 3.4 รูปแบบการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
4. แบบฝึกทักษะ
 - 4.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
 - 4.2 ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

- 4.3 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
- 4.4 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
- 4.5 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
- 4.6 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ
- 4.7 หลักในการฝึกทักษะ
- 4.8 การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ
- 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.1 หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ และเป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

1.2 จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน และรักการค้นคว้า มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิดวิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับ

สถานการณ์ มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและ บุคลิกภาพที่ดี มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริการ มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค เข้าใจในประวัติศาสตร์ ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ชีวีตมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรมไทย ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และรักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่สังคมให้ สังคม

1.3 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี ดังนี้ (กรม วิชาการ. 2545 : 17)

สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และ ความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียน เรียงความ ข้อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และ รายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่าง มีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและ สร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลัก ภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทย ไว้เป็นสมบัติของชาติ มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดง ความ คิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.4 คุณภาพของผู้เรียน

กรมวิชาการ (2545 : 9-13) ได้สรุปว่า เมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม คือ

สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดเป็นระบบ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดี และวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย และมีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ คุณภาพของผู้เรียนที่กำหนดในแต่ละช่วงชั้นนั้น เป็นคุณภาพที่ต้องให้เกิดกับผู้เรียนแต่ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องฝึกทักษะต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานทางภาษาอย่างต่อเนื่อง

2. การเขียนสะกดคำ

2.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการเขียนสะกดคำ ดังนี้

วีระศักดิ์ ปัตตالاโพธิ์ (2540 : 12) ได้ให้ความหมายว่า การเขียนสะกดคำ คือ การจัดเรียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่มีความหมายและถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และสามารถนำคำดังกล่าวไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

ณัฐพงศ์ สาวงศ์ดุษ (2542 : 20) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ เรียงตามลำดับได้อย่างถูกต้องและมีความหมาย ตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 และสามารถนำคำที่เขียนได้ไปใช้ประโยชน์ และสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

พัชรี เศรษฐวิวรรณ (2543 : 22) กล่าวว่า การเขียนคำที่ถูกต้อง คือความสามารถในการเขียนคำได้ตามลำดับพยัญชนะ สระ ตัวสะกด วรรณยุกต์ได้ถูกต้อง และสามารถไปใช้ในชีวิตได้

ปีพมา ราชฎร์คุษฎี (2545 : 8) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด การันต์ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และสื่อความหมายได้ถูกต้อง

ชฎติกาญจน์ เทศษรฎร์ตัน (2545 : 33) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ รวมทั้งความสามารถในการเขียนคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวการันต์ ในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำหลักการไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย

บัณฑิตา แจงจบ (2545 : 8) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำว่า การนำพยัญชนะต้นมาประสมกับสระและวรรณยุกต์ บางคำมีตัวสะกดที่ตรงตามมาตรา คือ มีพยัญชนะใช้สะกดตัวเดียว และไม่ตรงตามมาตรา คือ มีพยัญชนะสะกดใช้หลายตัว หรือบางคำมีทั้งตัวสะกดและตัวการันต์

กรมวิชาการ (2546 : 135) กล่าวว่า การสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมๆ กับการอ่าน และสอนอ่านสะกดคำพร้อมกับการเขียน ครูจะต้องให้อ่านสะกดคำแล้วเขียนคำพร้อมๆ กัน การสอนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมาสอน เมื่อสะกดคำจนจำคำได้แล้ว ต่อไปจะต้องไม่ใช้วิธีการสะกดคำ เพราะการสะกดคำจะเป็นเครื่องมือการอ่านคำใหม่ จึงให้อ่านเป็นคำโดยไม่สะกดคำ มิฉะนั้นนักเรียนจะอ่านจับใจความไม่ได้และอ่านได้ช้า

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ เป็นความสามารถในการเขียนสะกดคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด การันต์ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และสื่อความหมายได้ถูกต้อง

2.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ ดังนี้

สุธิวงศ พงศัไพบูลย์ (2531 : 166) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเขียนหนังสือผิดเป็นการบ่งบอกว่าผู้นั้นไม่สนใจในการใช้ภาษา

พะอบ โปษะภฤษณะ (2532 : 116) กล่าวว่า ความสำคัญของการเขียนสะกดคำในภาษาไทยตัวสะกดเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องระมัดระวังที่สุด เพราะนอกจากจะทำให้สื่อความหมายไม่เข้าใจแล้ว ยังแสดงถึงความรู้ของผู้เขียนและยังทำให้หลักภาษาที่ดีเสียไป

สนอง คำศรี (2532 : 8) กล่าวว่า การเขียนสะกดการันต์ให้ถูกต้องนั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะนอกจากจะสื่อความหมายถูกต้องแล้วยังจะช่วยให้เกิดผลดีต่อผู้เขียนข้อความนั้นตลอดทั้งผู้เขียนก็เกิดความมั่นใจในตัวเองสามารถอธิบายและถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 156) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จะเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนเป็นประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องจากผู้อื่น และแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้น การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มเขียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่างๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและช่วยให้เด็กใช้คำต่างๆ ได้ถูกต้อง

ปัทมา ราษฎร์คุษฎิ (2545 : 9) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเขียน เพราะนอกจากสื่อความหมายได้ถูกต้องแล้วยังทำให้คงความถูกต้องของหลักภาษา เกิดความงดงามทางภาษา และยังทำให้ผู้เขียนได้รับความศรัทธาในงานเขียน นอกจากนั้น การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเรียนวิชาอื่นๆ อีกด้วย

กรมวิชาการ (2546 : 133) กล่าวว่า การอ่านและการเขียนคำเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและในระดับสูง การเรียนในระดับพื้นฐานจะเน้นในด้านการอ่าน การเขียนได้ถูกต้อง มีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นความจำเป็นของนักเรียนทุกคน

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาและทุกสาขาวิชา เป็นสื่อความหมายที่ถูกต้องและยังช่วยให้เกิดผลดีต่อผู้เขียน ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองสามารถคิดต่อสื่อสาร ได้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงกัน

2.3 ขั้นตอนการเขียนสะกดคำ ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนสะกดคำ ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545 : 55-56) ได้เสนอแนวทางในการสอนเขียนสะกดคำไว้ว่า ก่อนสอนควรควรพุดจูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือให้ถูกต้อง ชัดเจนว่า การเขียนหนังสือถูกต้อง ชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาดี ใครอ่านข้อความนั้นๆ ก็เข้าใจได้ง่ายไม่มีการเข้าใจผิดและควรอธิบายให้เข้าใจประโยชน์ที่จะได้จากการเขียนแต่ละประเภทด้วย พยายามสอนให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และการอ่าน

วิธีที่จะสอนให้สัมพันธ์กับทักษะอื่นๆ นั่นก็คือ ก่อนที่จะเขียนสิ่งใด ควรริเริ่มต้นด้วยการฝึกให้รู้จักฟังเสียก่อน แล้วจึงเขียน เช่น ให้ฟังคำถามแล้วเขียนตอบ ให้ตรงคำถาม เก็บสิ่งที่ได้ฟังจากการบรรยายไปเขียน หรือให้อภิปรายกันในเรื่องที่จะเขียนจนแน่ใจว่านักเรียนมีความรู้และความคิดที่จะเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ เสียก่อนแล้วจึงให้เขียน บางครั้งครูอาจกำหนดให้นักเรียนไปอ่าน หรือค้นคว้า เพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุดมาเขียนก็ได้ ในกรณีที่นักเรียนเขียนหนังสือสะกดตัวผิดพลาดนั้น ครูควรหาอุบายให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดของตนคิดว่าทำโทษให้แก้แล้วแก้อีก จนนักเรียนเบื่อหน่ายซึ่งไม่ทำให้เกิดผลดีแต่อย่างใด วิธีแก้ อาจทำได้โดยรวบรวมคำที่นักเรียนมักสะกดผิดเสมอๆ เขียนบนกระดานคำหรือเขียนใส่บัตรคำ นำไปปิดไว้บนป้ายประกาศของชั้นครูมอบหน้าที่ให้เด็กช่วยกันเขียนบัตรคำก็ได้ เมื่อรวบรวมคำที่คิดไว้ให้ดูมากๆ แล้วควรทดสอบเสียเป็นระยะๆ หรืออาจให้นักเรียนทำสถิติการเขียนคำถูกต้องแต่ละครั้งของตนไว้ก็ได้ ในบางครั้งอาจให้แข่งขันสะกดคำถูกบ้างก็ได้ ทั้งนี้จะเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักระวังตัวมิให้เขียนผิด การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ให้ทำหนังสือเขียนสำหรับชั้น หรือประกวดเขียนนิทาน หรือประกวดเขียนเรื่องจริงที่ได้ประสบมาด้วยตนเอง ก็เป็นการส่งเสริมทักษะการเขียนของนักเรียน ได้เหมือนกัน ในการสอนวิชาต่างๆ อาจมีโอกาที่จะฝึกทักษะเขียนได้เสมอ ครูที่สอนภาษาไทยควรจะได้มีการปรึกษาหารือกับครูที่สอนวิชาอื่นๆ เพื่อช่วยกันหรือร่วมมือกันสอนให้สาระวิชาต่างๆ สัมพันธ์กัน โดยใช้เนื้อหาในวิชาอื่นสำหรับฝึกทักษะเขียนก็ได้ เช่น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ อาจใช้เขียนเรียงความ หรือรายงานในเนื้อหาวิชานั้นๆ ก็ได้

คิง (King. 1965 : 15) กล่าวว่า การฝึกให้นักเรียนเขียนคำมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตรวจสอบ (Examine) ได้แก่ การตรวจสอบคำที่จะให้นักเรียนเขียนอย่างระมัดระวังให้ถูกต้อง ขั้นที่ 2 ขั้นออกเสียง (Pronounce) ได้แก่ การออกเสียงคำที่จะเขียนได้ถูกต้อง ขั้นที่ 3 ขั้นสะกดคำ (Spell) ได้แก่ การฝึกหัดสะกดคำที่จะเขียน ด้วยปากเปล่า โดยออกเสียงดังๆ ทำเช่นนี้หลายๆ ครั้ง ขั้นที่ 4 ขั้นเขียน (Write) ได้แก่ การเขียนคำที่สะกดนั้นๆ แล้วตรวจสอบดูว่าเขียนถูกต้องหรือไม่ ขั้นที่ 5 ขั้นใช้ (Use) นำคำที่เขียนสะกดคำมาแต่งประโยค และขั้นที่ 6 ขั้นทบทวน (Revise) ทบทวนคำที่เขียนสะกดคำแต่ละคำ

ฟิทซ์เจอร์ลด์ (Fitzgerald. 1967 : 38) ได้สรุปว่า ลำดับขั้นการเขียนคำประกอบด้วยขั้นที่ 1 ให้นักเรียนรู้ความหมายของคำนั้นก่อน โดยครูเป็นผู้บอกหรือโดยอาศัยพจนานุกรม และที่สำคัญคำนั้นต้องเป็นคำที่ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง ชัดเจนจะช่วยให้นักเรียนรู้จักคำนั้น ได้แม่นยำยิ่งขึ้นทั้งรูปคำ และการออกเสียง

ขั้นที่ 3 ให้นักเรียนเห็นรูปคำนั้นๆ ว่าประกอบด้วย สระ พยัญชนะ ตัวสะกด วรรณยุกต์ อะไรบ้าง ถ้าเป็นคำหลายพยางค์ ควรแยกให้นักเรียนเขียนดู ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนลองเขียนคำนั้นๆ ทั้งดูแบบและไม่ดูแบบ และขั้นที่ 5 สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนนำคำนั้นๆ ไปใช้ ซึ่งอาจใช้ในการเขียนบรรยายเรื่องราว หรือเขียนในกิจกรรมอื่นๆ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเขียนสะกดคำ ควรให้นักเรียนรู้ความหมายของคำและอ่านออกเสียงคำนั้นก่อน เพื่อให้นักเรียนเห็นรูปคำนั้นๆ ว่าประกอบด้วย สระ พยัญชนะ ตัวสะกด วรรณยุกต์ อะไรบ้าง จากนั้นจึงให้นักเรียนลองเขียนคำนั้นๆ

2.4 สาเหตุและผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด ได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุและผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด ดังนี้

ศรีสุตา จริญญากุล (2529 : 1-52) กล่าวว่า สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิด คือ คำบางคำมีวิธีการเขียนสองแบบ ผู้เขียนใช้สองแบบใกล้ๆ กัน และในการป้องกันความผิดพลาดไม่ให้เกิดการสะกดผิดนั้นทำได้โดยการจดจำ และสังเกตคำที่มักจะสะกดผิดว่าสะกดอย่างไรจึงจะถูกต้อง ถ้าไม่แน่ใจคำใดควรขีดยกพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 เป็นบรรทัดฐาน

ปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2530 : 121) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิดพลาดเกิดจากผู้เขียนไม่สังเกต และไม่เอาใจใส่ในการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

สุจิต เพ็ชรขอบ และสายใจ อินทร์พรรษ์ (2536 : 67) กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนเขียนสะกดคำผิด เนื่องจากนักเรียนไม่มีหลักในการสะกดคำ การฝึกฝนไม่เพียงพอนอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมอื่นๆ เช่น นักเรียนเห็นคำผิดจากป้ายชื่อร้านต่างๆ หนังสือพิมพ์ วารสาร และสื่อมวลชนอื่นๆ

เอกฉัท จารุเมธีชน (2537 : 141-156) กล่าวว่า สาเหตุของการสะกดคำผิด เนื่องจากคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเขียนต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการเขียนตัวสะกดการันต์

ประเทือง กล้ายสุบรรณ (2537 : 1) กล่าวว่าผลเสียอันเกิดจากการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง เนื่องจากคำที่เขียนผิดอาจทำให้ความหมายในการสื่อสารผิดไป เสียความไปหรืออย่างน้อยก็แสดงถึงความอ่อนค้อยสติปัญญาของผู้ใช้ภาษา

สุปราณี ดาราฉาย (2539 : 91-92) กล่าวว่า พบว่า สาเหตุการสะกดผิดของนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ออกเสียงผิด เช่น คำว่า ไม้ไต้ ออกเสียงเป็น ไม้-ไร่ เขียนเป็น ไม้ไร่ พยาน ออกเสียงเป็น พะ-ยาน เขียนเป็น พยาน และสวรรณคดี

ออกเสียงเป็น สะ-หวัน-นะ-คต เขียนเป็น สวรรคต มีแนวเทียบผิด เช่น คำว่า อนุญาต เทียบกับ คำ ญาติพี่น้อง เขียนเป็น อนุญาต เนรมิต เทียบกับคำ มิตรสหาย เขียนเป็น เนรมิต และสัน โคช เทียบกับคำ โคคเคี้ยว เขียนเป็น สัน โคช เห็นคำสะกดผิดเสมอจนเข้าใจว่าเป็นการสะกดถูก เช่น คำว่าอุปไมย เขียนเป็น อุปมัย ปราภฏ เขียนเป็น ปราภฏ และพิสวาส เขียนเป็นพิสวาส และไม่สนใจเขียนให้ถูกต้อง เช่น คำว่าจักรพรรดิ เขียนเป็น จักรพรรดิ ปราศรัย เขียนเป็น ปราศัย และอธยาศัย เขียนเป็น อธยาลัย

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 157) กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนส่วนมากเขียนคำยาก ผิด ได้แก่ นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างที่จะสะกดผิด นักเรียนไม่รู้ หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักการประวิสรรชนีย์ หลักการใช้ ศ ข ส หลักการใช้สะกดการันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักมาตราตัวสะกดและอื่นๆ นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำ ฟ้องเสียง ทำให้ความหมายสับสน เช่น กัณฑ์-กรรม ชันท์-ขรรค์ นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำ ไทยมีคำควบกล้ำ เช่น คราว คลอง ครอง เกลี่ยกล่อม กลอง กรอง สรวล นักเรียนไม่สามารถ ถ่ายทอดคำตอบเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอลด์ ดอกเตอร์ แท็กซี และนักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น ราว-ลาว ราว-ลาด

สรุปได้ว่า สาเหตุและผลเสียของการเขียนสะกดคำผิด เกิดจากสาเหตุนักเรียนขาด พื้นฐานที่ดี ไม่มีหลักในการสะกดคำ การฝึกฝนไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมสังคม สื่อมวลชนที่ เสนอคำผิดๆ ทำให้เข้าใจผิด ขาดการสังเกต มีประสบการณ์ผิดๆ ไม่ทราบความหมายของคำ ฟังไม่ชัดเจน และใช้คำ ร ล ว ผิด ทำให้นักเรียนเขียนสะกดคำผิด

2.5 คำที่นักเรียนมักเขียนสะกดคำผิด

จากการให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหัวหมู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เขียนตามคำบอกตามเนื้อหาคำยากในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 2 บทที่ 10-18 ของกรมวิชาการ (2544) พบว่า มี จำนวนคำยากทั้งหมด 150 คำ และมีคำยากที่นักเรียนมักเขียนสะกดคำผิด จำนวน 70 คำ จำแนก ออกได้ คือ คำควบกล้ำ จำนวน 21 คำ ประกอบด้วยครากคร่า กล้าหาญ ปรารถนา รัตนตรัย กระตือรือร้น พลาสติก พลัดพราก คร่ำครวญ โปรดิน เกลื่อนกลาด วายปราณ ปราศรัย ไตรจีวร พลังผลอ ล้างผลาญ พลุกล่น สกปรก แพรพรรณ ปลานปล้ม ประพฤติ ประสาท คำที่มี อักษรนำ จำนวน 14 คำ ประกอบด้วยขะมักเขม้น สมัครสมาน ขันหมั้นเพียร พิศวง สำเร็จ ลักษณะ รัชสมัย ย่อยสลาย เสน่หา ขนมครก เอรีดอรรอย ตาลโดนด รัชยา นวัตเจเวียน คำที่ สะกดด้วยตัวการันต์ จำนวน 14 คำ ประกอบด้วยบุรุษไปรษณีย์ ชำรงรงค์ เถาวัลย์ ฟิงเทศน์

อุทาหรณ์ สูญพันธุ์ ประโยชน์ คาร์โบไฮเดรต กัญจนพิชญ์ บริสุทธิ์ ปฐมฤกษ์ ภาพยนตร์
ไพเราะ และคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา จำนวน 21 คำ ประกอบด้วยสาหัส พเนจร อธิษาศัย
สำเร็จรูป หัตถกรรม กัตถุญ ถ้ำธาร ศรีทธา บรรพบุรุษ เทพบุตร สุจริต เทศบาล มรรยาท
ทรัพย์สินกร ปฏิภูม สามารถ สุขภาพ เกสร อุบัติเหตุ อีสลาม

2.6 แนวทางการสอนเขียนสะกดคำ ได้มีผู้กล่าวถึงแนวทางการสอนเขียนสะกดคำ
ดังนี้

ทัศนีย์ สุภเมธิ (2533 : 156) กล่าวว่า แนวการสอนเขียนสะกดคำยาก ได้แก่ จัดให้
มีการแข่งขันเขียนสะกดคำยากบนกระดานดำ รวบรวมคำศัพท์ไว้ในสมุด โดยรวบรวมไว้เป็น
หมวดหมู่ ให้เขียนคำยากแล้วตรวจโดยใช้บัตรคำหรือพจนานุกรม เขียนคำที่สะกดถูกและ
สะกดผิดบนกระดานดำปะปนกันแล้วให้นักเรียนเขียนคำผิดให้ถูกต้อง กำหนดพยัญชนะ สระ
และวรรณยุกต์ให้ชุดหนึ่งให้นักเรียนแต่งคำศัพท์โดยใช้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่
กำหนดให้ เขียนรายงาน โดยรวบรวมคำที่มักเขียนผิด นำหลักเกณฑ์การเขียนสะกดคำมาแต่ง
เป็นคำประพันธ์เพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น และรวบรวมคำที่มักสะกดผิดเข้าเป็นหมู่เป็นพวกแล้วแต่ง
เป็นคำประพันธ์สั้นๆ

สนิท สัตโยภาส (2538 : 173-175) สรุปไว้ว่า แนวการสอนเขียนสะกดคำ
ประกอบด้วยทำบัญชีคำยากให้นักเรียนไปศึกษา แล้วนำคำเหล่านั้นมาให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด
ให้นักเรียนไปค้นคว้าคำที่มีความหมายเหมือนกันจากพจนานุกรม ให้นักเรียนมาคำที่มีเสียง
เหมือนกันพร้อมบอกความหมาย แข่งขันหาคำพวกเดียวกัน เช่น พระเอกในวรรณคดี เขียนไทย
ด้วยเกมบอกใบ้ให้ทาย โดยบอกความหมายของคำให้นักเรียนทายพร้อมเขียนคำทายลงสมุด
นำคำที่ต้องการฝึกมาแต่งเป็นเรื่อง ทำบัญชีที่มีทั้งสะกดถูก และสะกดผิดปะปนกันให้นักเรียน
ทำเครื่องหมายถูกผิดหน้าคำนั้น และจัดโครงการ “เขียนถูกวันละคำ”

สุปราณี ดาราฉาย (2539 : 92-97) กล่าวว่า ข้อสังเกตในการจัดกิจกรรมการ
สอนเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ได้แก่ ต้องชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนสะกด
คำถูกต้อง อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงความแตกต่างของการสะกดคำทั่วไปกับชื่อเฉพาะ ถ้าให้
นักเรียนจดบันทึกเองขณะสอนภาษาไทย ครูควรเขียนคำที่นักเรียนมักสะกดผิดให้บนกระดาน
ดำ การสอนเรื่องตัวสะกดต้องสอนความหมายของคำด้วย เพื่อช่วยให้นักเรียนจำได้ดีขึ้น เช่น
เบญจเพส แปลว่า ยี่สิบห้า (เบญจ แปลว่า ห้า เพส แปลว่า ยี่สิบ) สอนเรื่องตัวสะกดให้สัมพันธ์
กับการฟัง เช่น เมื่ออ่านหรือเล่าเรื่องให้นักเรียนฟังถ้ามีคำยากหรือคำที่นักเรียนมักสะกดผิด
ควรติดบัตรคำหรือเขียนให้นักเรียนดูบนกระดานดำพร้อมทั้งบอกความหมาย ติดบัตรคำที่สอน

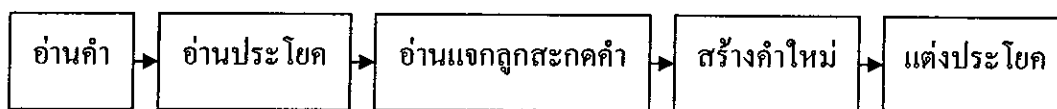
เรื่องตัวสะกด ไว้ในห้อง หรือบริเวณที่นักเรียนเห็นเสมอ ให้รวบรวมคำผิดจากหนังสือพิมพ์ ประกาศโฆษณา ชื่อร้านค้า แล้วเขียนคำที่สะกดคำถูกต้อง ผีออกเสียงคำให้ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อเขียนสะกดถูกต้อง สอนเรื่องตัวสะกดให้สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน เช่น เรียนวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ก็ให้เขียนชื่อตัวละคร หรือคำศัพท์ในเรื่องให้ถูกต้อง สอนเรื่องตัวสะกดโดยบอก ที่มาของคำจะช่วยให้จำง่ายขึ้น เช่น คำนวน แผลงมาจาก คุณ ฉะนั้น คำนวน จึงต้องมี ณ สะกด เหมือน คุณ อชฌาตย์ เป็นคำภาษาบาลี จึงมี ช เป็นตัวสะกด ณ เป็นตัวตาม และใช้ ส แต่ อชฌาตย์ เป็นคำภาษาสันสกฤต จึงมี ษ เป็นตัวสะกด ช ซึ่งอยู่ต่างวรรคเป็นตัวตาม และใช้ ศ รวบรวมคำที่มักสะกดผิดแต่งเป็นคำประพันธ์ สอนคำที่สะกดเหมือนกันเป็นกลุ่มๆ เช่น รมย์-ภิรมย์-รื่นรมย์ เริงรมย์ รมณ์-อรรณ์ เจตนารมณ์ สอนคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่สะกดต่างกัน และมีความหมายต่างกัน เป็นกลุ่มๆ เช่น พัก-พระพักตร์ พรรคพวก ภักษาหาร ภักดี เกียด-เกียดกัน เกียรติศักดิ์ เกียรติยศ จี้เกียด รังเกียด เกียดคร้าน รู้จักสังเกตการสะกดคำ และมีหลักการจำ เฉพาะคำ เช่น อินทรี (ไม่มี ย) เป็นชื่อนก ชื่อปลาน้ำเค็ม อินทรีย์ (มี ย) แปลว่า ร่างกายและจิตใจ (คำว่า ร่างกาย มี ย) แข่งขันเขียนคำบนกระดานคำ รวบรวมคำที่มีตัวสะกดการันต์เหมือนกัน รวบรวมคำที่เขียนตัวสะกดตรงตามมาตราสอนในคราวเดียวกัน รวบรวมคำทับศัพท์ ภาษาอังกฤษ รวบรวมสำนวน คำพังเพย สุภาษิต ที่มีคำซึ่งมักสะกดผิดเสมอ แข่งขันเปิด พจนานุกรมเพื่อดูตัวสะกด สอนให้สัมพันธ์กับหลักภาษา และทำแบบฝึกหัดทบทวน ตรวจ ผลงาน เมื่อพบคำผิดให้ทำเครื่องหมายพร้อมทั้งเขียนตัวสะกดที่ถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ(2540 : 31) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง คำ ไว้ดังนี้ คือ เลือกคำจากประมวลคำในหนังสือประกอบการเรียนมาเป็นหลักในการฝึก เลือกคำที่นักเรียนพบและใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึก ฟัง พูด อ่าน และเขียน ไปพร้อมๆ กัน เลือกฝึกคำที่มีในประมวลคำอ่านในหนังสืออ่านประกอบ เขียนคำง่ายๆ ที่สะกดในมาตรา แม่ ก กา มาฝึกก่อน ใช้ของจริง กิริยาท่าทาง ภาพ และคำอธิบายเพื่อให้รู้ความหมาย เล่นปริศนา คำทาย เรียนรู้คำใหม่ โดยใช้คำเก่าเป็นพื้นฐาน ฝึกต่อคำเติมคำเพื่อให้ได้คำใหม่ ให้ฟัง พูด อ่าน เขียนด้วยการฝึกตนเอง ให้ค้นหาคำเพิ่มเติมจากคำที่กำหนดให้ด้วยตนเอง หากคำตอบได้ด้วยตนเอง เมื่อปฏิบัติครบขั้นตอน โดยอาจใช้การบอกการเขียน การแสดงกิริยาท่าทาง การตั้งคำถาม และกิจกรรมเน้นจากรูปแบบง่ายๆ ไปหายาก โดยเร้าความสนใจปฏิบัติด้วยตนเอง ด้วยความสนุกสนาน และใช้วิธีหลากหลายไม่ซ้ำวิธีเดิมในรูปแบบเดียวกัน

กรมวิชาการ (2545 ก : 138-145) ได้เสนอว่า แนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านแจกลูกและการสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่าน และการเขียน เพราะเป็น

หลักเกณฑ์การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด มาประสมกัน และในการสอนอ่านจะดำเนินไปด้วยกัน จึงมีผู้เรียกรวมกันว่า “การอ่านแจกลูกสะกดคำ” การดำเนินการสอนอ่านแจกลูกสะกดคำทำได้หลายลักษณะ แล้วแต่ครูจะเห็นสมควร เช่น การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำแบบผสมผสานกับการสอนคำใหม่ในบทเรียนตามขั้นตอน ซึ่งข้อควรปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้ คือต้องสอนทุกครั้งที่นักเรียนคำใหม่ที่เป็นคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ายังจำเป็นต้องสอนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ควรสอนจากง่ายไปหายาก คือ สอนจากคำที่เป็นตัวสะกดในมาตราแม่ ก กา คำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา ไม่ตรงมาตรา ตามลำดับ และต่อด้วยคำที่มีลักษณะซับซ้อน เช่น คำที่เป็นอักษรนำ คำที่มีตัวการ์นต์ เป็นต้น ควรเน้นเรื่องการอ่านออกเสียงแจกลูกสะกดคำ ทั้งแบบเห็นคำจากบัตรคำ หรือที่ครูเขียนบนกระดานหรือจากหนังสือเรียน และการฝึกแจกลูกแบบปากเปล่า (ไม่เห็นคำ) จนสามารถอ่านแจกลูกได้อย่างคล่องปาก ควรตระหนักเสมอว่า การสอนแจกลูกและการสะกดคำที่ถูกต้อง ต้องเป็นการออกเสียงมิใช่การแยกตัว พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ลงในตารางแจกลูกคำ เพราะนั่นเป็นเพียงการจำแนกตัวอักษรที่เป็นส่วนประกอบของคำเท่านั้น อ่านแจกลูกและสะกดคำ มีวิธีอ่านได้หลายแบบ ครูควรยึดการอ่านแบบใดแบบหนึ่ง และใช้แบบเดิมไปตลอดจนเมื่อนักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้คล่อง ก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีอ่านแบบแจกลูกสะกดคำอีกต่อไป ครูที่สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถ้าเป็นครูคนเดียวกันได้ยิ่งดี จะได้ใช้รูปแบบเดียวกันและได้เห็นพัฒนาการของนักเรียน เห็นจุดเด่น จุดด้อย จุดอ่อน ของนักเรียนสามารถซ่อมเสริมได้ทันเวลาหากมิใช่ครูสอนคนเดียวกัน ก็ควรจะได้ตกลงกันให้ชัดเจนว่าจะสอนอ่านแจกลูกและสะกดคำแบบใด เพื่อมิให้นักเรียนต้องสับสน เมื่อเลื่อนชั้นขึ้นไป หรือเมื่อเปลี่ยนตัวครูผู้สอน สอนแจกลูกและสะกดคำแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลาอ่านนานเกินไป จะทำให้นักเรียนเหนื่อยและเบื่อหน่าย และควรสอนควบคู่กับการสอนอ่านเป็นคำ อ่านเป็นประโยคด้วยเพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกและเรียนอย่างมีความหมาย สอนอ่านคำ อ่านประโยคในบทเรียนแต่ละบทเรียน ครูควรรู้จักเลือกคำที่จะนำมาให้อ่านแบบแจกลูกและสะกดคำ ไม่จำเป็นต้องอ่านแจกลูก และสะกดคำทุกคำในบทเรียนควรเลือกคำพื้นฐานที่นักเรียนต้องเรียนพยัญชนะใหม่ สระใหม่มาให้อ่านแบบแจกลูกคำ และสอนแจกลูกและสะกดคำ จะใช้มากในช่วงระยะที่นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีพัฒนาการอ่านมากขึ้น การอ่านแบบแจกลูกควรจะ

ลดลง อาจจะเหลือเพียงการอ่านสะกดคำเท่านั้น เพื่อให้เขียนหนังสือไม่ผิดเมื่อนักเรียนอ่านคำ
ได้เองแล้ว จึงควรเลิกการสะกดคำ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำแบบผสมผสานกับการสอนคำใหม่ในบทเรียน

สรุปได้ว่า การสอนเขียนสะกดคำ เป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและเขียน เพราะเป็น
หลักเกณฑ์การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดมาประสมกัน

3. กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

3.1 พัฒนาการของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ได้มีผู้กล่าวถึงพัฒนาการของ
การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

ธีระ รุณเจริญ (2525 : 26) กล่าวว่า แนวความคิดเกี่ยวกับการสอนแบบกลุ่มเพื่อน
ช่วยเพื่อน ได้มีพัฒนาการมาเป็นเวลานาน ซึ่งสามารถประมวลสรุปได้ว่าพัฒนาการของการ
สอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในต่างประเทศ คริสต์ศวรรษที่ 1 ควินติเลียน (พิกุล ภูมิแสน.
2539 : 26 อ้างอิงถึงใน Quintilian Quoted in Paolitto. 1976 : Unpaged) ได้กล่าวถึงหนังสือชื่อ
Institio Oreatiaria เป็นเรื่องที่กำลังกล่าวถึงการให้เด็กที่มีผลการเรียนก่อนเรียนบทเรียนจากเด็ก
นักเรียนรุ่นพี่ต่อมาในปี ค.ศ. 1530 ตรอทเซนดรอฟ (Trotzendrof) ครูชาวเยอรมัน ได้นำเอาวิธี
สอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมาทดลองใช้โดยให้เด็กนักเรียนที่มีอายุมากกว่าสอนเด็กนักเรียน
ที่มีอายุน้อยกว่า จากจุดดังกล่าวนี้นับว่าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญมาก สมัยต่อมาซึ่ง
ตรงกับช่วงของสมัยการปฏิวัติอุตสาหกรรม (คริสต์ศวรรษที่ 18) แนวความคิดเรื่องเพื่อนช่วย
เพื่อนได้ประสบผลสำเร็จสูง เนื่องจากในช่วงดังกล่าวได้เกิดภาวะการขาดแคลนครู แลงคา
สเตอร์ (Lancaster) ได้ทำการจัดทีมเพื่อทำการสอนเด็กนักเรียนที่มีวัยวุฒิมากกว่า เพื่อจะได้
นำไปสอนเด็กนักเรียนที่มีวัยวุฒิน้อยกว่าต่อไป สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มสนใจ
ในการดำเนินการสอนด้วยวิธีดังกล่าว เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่มีประโยชน์ในด้านวิชาการ
แก่เด็กนักเรียนทั้งสองฝ่าย คือ เด็กนักเรียนผู้ทำการสอน และเด็กนักเรียนผู้เรียน โดยเฉพาะ
เบนจามิน ไรท์ได้ทำการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาประยุกต์ใช้และในที่สุดเป็นที่ยอมรับแก่
นักเรียนทั่วไป และพัฒนาการของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในประเทศไทย สำหรับใน
วงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยนั้น ได้มีการนำเอาวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาประยุกต์ใช้

กับการสอน นับตั้งแต่มีการสัมมนาเรื่อง “การพิจารณาวัตกรรมและเทคโนโลยีปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้น” เนื้อหาตอนหนึ่งของรายงานการสัมมนา ได้กล่าวถึงเรื่องการปฏิบัติงานของครู และในที่ประชุม ได้เสนอวิธีแก้ปัญหาโดยการให้นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีทำการสอนและแนะนำแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการให้นักเรียนที่อยู่ในชั้นสูงกว่ามาสอนนักเรียนที่อยู่ในชั้นต่ำกว่าอีกด้วย

กรมวิชาการ (กรมวิชาการ. 2516 : ไม่มีเลขหน้า ; อ้างถึงใน สมลักษณ์ ศรีธงชัย. 2537 : 27) ได้กล่าวถึงเรื่องปัญหาและแนวโน้มของการศึกษาว่ามีอยู่หลายประการ สำหรับการศึกษาของศึกษานั้นควรจะได้มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้กับการจัดการเรียนการสอน และยังให้เสนอให้นำเอาวิธีการสอนแบบนักเรียนสอนกันเองมาใช้สำหรับโรงเรียนบ้านพุ่มวัง จังหวัดเพชรบุรี และโรงเรียนบ้านหัวหนอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนดังกล่าว เด็กนักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นการกระตุ้นให้เด็กนักเรียนสนใจต่อการเรียนมากขึ้น

สรุปได้ว่า ในต่างประเทศการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมีพัฒนาการมาจากทดลองโดยจัดทีมให้เด็กนักเรียนที่มีวิยวุฒิมาก ช่วยสอนเด็กนักเรียนที่มีวิยวุฒิน้อยกว่า สำหรับการศึกษของประเทศไทยนั้น ได้มีการนำเอาวิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาประยุกต์ใช้กับการสอน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้น ซึ่งเป็นการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้กับการจัดการเรียนการสอน

3.2 ความหมายของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

พรรณศรีมี เเงาธรรมสาร (2533 : 37) กล่าวว่า การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการส่งเสริมในเรื่องกระบวนการกลุ่มของนักเรียน โดยเน้นการให้นักเรียนช่วยเหลือกันตลอดจนการเห็นคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

แคนเดอร์ (Candler. 1981 : 380 - 383) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นแนวคิดที่เปิด โอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการกระจายบทบาทการสอนจากครูไปสู่ นักเรียนนับว่าเป็นวิธีการสอนที่ยืดเด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลาง วิธีการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ ได้รับความสนใจจากนักการศึกษาเป็นจำนวนมาก เนื่องจากวิธีการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการที่ครูผู้สอนพยายามเข้าถึงความต้องการของนักเรียนแต่ละคน เป็นแนวความคิดที่ส่งเสริมและโน้มน้าวให้เด็กนักเรียน

เกิดทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่ม วิธีการสอนดังกล่าวนี้ครูผู้สอนต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังสามารถเปลี่ยนบทบาทของครูและนักเรียนได้อีกด้วย เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกทางความคิดมากขึ้น นับได้ว่าเป็นการพัฒนาความคิดการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน

สรุปได้ว่า การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการส่งเสริมกระบวนการกลุ่มของนักเรียน โดยเน้นการให้นักเรียนช่วยเหลือกัน ตลอดจนการเห็นคุณค่าของการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง

3.3 วัตถุประสงค์การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ได้มีผู้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

วิชาดา สนิประจักษ์ผล (2536 : 27) กล่าวว่า การสอนแบบกลุ่มเพื่อนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีระดับความสามารถแตกต่างกัน สามารถเรียนประสบความสำเร็จอย่างเดียวกันได้

สมลักษณ์ ศรีซงชัย (2537 : 28-29) กล่าวว่า การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี รวมทั้งแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากนักเรียนผู้สอนจะรู้สึกภาคภูมิใจ หรือรู้สึกว่าคุณเอง ได้รับความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากมีโอกาสได้ทำประโยชน์ให้กับเพื่อนนักเรียน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนก็จะลดความกังวลในเรื่องข้อบกพร่องของตนเอง

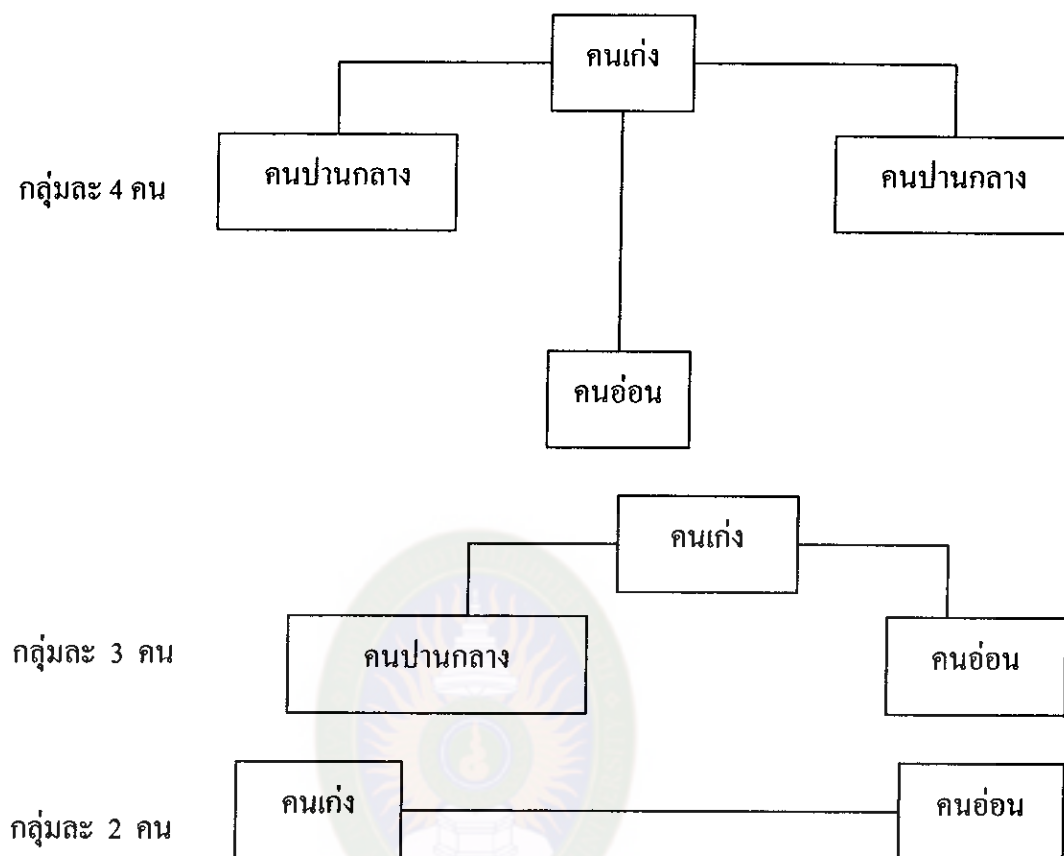
ยัง (Yong. 1972 : 630-634) กล่าวว่า การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ มากขึ้น เช่น จากเพื่อนนักเรียนด้วยกันหรือจากอุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาประกอบบทเรียน

สรุปได้ว่า การสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีระดับความสามารถแตกต่างกัน สามารถเรียนประสบความสำเร็จอย่างเดียวกันได้ รวมทั้งสร้างทัศนคติที่ดี รวมทั้งแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้นักเรียนผู้สอนรู้สึกภาคภูมิใจ หรือรู้สึกว่าคุณเอง ได้รับความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากมีโอกาสได้ทำประโยชน์ให้กับเพื่อนนักเรียน

3.4 รูปแบบการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ได้มีผู้กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

อุทัย เพชรช่วย (2527 : 16-19) กล่าวว่า การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีการสอนวิธีหนึ่งที่สืบทอดแนวคิดของ John Dewey ที่ว่า Learning by Doing โดยเน้นให้นักเรียนมีการรวมกลุ่มเพื่อนการทำงานหรือการปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอน อาจกล่าวได้ว่า วิธีสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนนั้นยังเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และยังมุ่งให้ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำได้รับประโยชน์จากเพื่อนนักเรียนที่เก่งกว่า หรือมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง วิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการจัด ชั้นเรียนตามปกติ หรืออาจจะจัดชั้นเรียนตามปกติหรืออาจจัดชั้นเรียนพิเศษ โดยให้นักเรียนรู้จากเพื่อนในวัยเดียวกัน (Peer-Tutoring) หรืออาจจัดชั้นเรียนให้นักเรียนมีคุณวุฒิหรือวัยวุฒิสูงกว่านักเรียนผู้เรียน (Cross-Age Tutoring) นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถนำไปใช้กับเนื้อหาตามปกติ หรือใช้ในการทบทวนหรือสอนซ่อมเสริมได้ตามความเหมาะสม ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น ครูผู้สอนจะต้องแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยจำแนกเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน คละกัน โดยมุ่งเน้นให้เด็กเก่งของแต่ละกลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครู (Teacher Assistants) หรือในบางครั้งก็อาจจัดเป็นกลุ่มง่ายๆ ตามที่นั่งของนักเรียน

ทัศนาศรี ประสานศรี (2536 : 20) กล่าวว่า หลักเกณฑ์ในการจัดกลุ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ได้แก่ นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในวิชาที่ต้องการสอนมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย นำผู้ที่ได้คะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน มาจัดเป็นกลุ่มตามจำนวนกลุ่มที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ แบ่งกลุ่มแบบ 4 ได้แก่ คนเก่ง 1 คน คนปานกลาง 2 คน และคนอ่อน 1 คน แบ่งกลุ่ม 3 คน ได้แก่ คนเก่ง 1 คน คนปานกลาง 1 คน และคนอ่อน 1 คน และแบ่งกลุ่มแบบ 2 คน ได้แก่ คนเก่ง 1 คน และคนอ่อน 1 คน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 รูปแบบการแบ่งกลุ่มสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ตาราง 1 การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่ม 4 คน

ระดับความสามารถ	กลุ่มที่				
	1	2	3	4	5
เก่ง	1	2	3	4	5
ปานกลาง	10	9	8	7	6
ปานกลาง	11	12	13	14	15
อ่อน	20	19	18	17	16
รวม	4 คน	4 คน	4 คน	4 คน	4 คน

ตาราง 2 การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่ม 3 คน

ระดับความสามารถ	กลุ่มที่						
	1	2	3	4	5	6	7
เก่ง	1	2	3	4	5	6	7
ปานกลาง	14	13	12	11	10	9	8
อ่อน	15	16	17	18	19	20	21
รวม	3 คน	3 คน	3 คน	3 คน	3 คน	3 คน	3 คน

ตาราง 3 การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่ม 2 คน

ระดับความสามารถ	กลุ่มที่									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
เก่ง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ปานกลางหรืออ่อน	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11
รวม	2คน	2 คน	2 คน	2 คน	2 คน	2 คน	2 คน	2 คน	2 คน	2 คน

การจัดกลุ่มนักเรียนครูผู้สอนควรมอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบศึกษาร่วมกัน และต้องรายงานผลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งครูอาจจะให้อ่านบทสนทนา เขียนบทความหลังจากนั้นจะให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปใจความ หรือให้เตรียมคำถามในเรื่องที่อ่าน หรือคิดกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสม ก่อนที่จะดำเนินการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนต้องพิจารณาและดำเนินการตามลำดับขั้นตอน คือ ชี้แนะและกระตุ้นให้นักเรียนได้มองเห็น ความสำคัญและเกิดความเชื่อมั่นว่าตนจะได้รับประโยชน์จากการใช้สอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนชี้แจงเกี่ยวกับสอน โดยการจัดกลุ่มให้มีผู้นำในการเรียนแก่นักเรียนที่เป็นผู้นำในการเรียน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของผู้นำในการเรียนเพื่อเข้าใจอย่างชัดเจน คอยให้คำแนะนำ และเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นผู้นำในการเรียน ได้มีโอกาสพบปะ เพื่อปรึกษาได้ ในทุกช่วงเวลาที่เด็กนักเรียนต้องการหรือมีปัญหาเกิดขึ้น การประเมินผลการเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม เดือนละครั้ง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มได้แข่งขันกันเอง มีการเตรียมแหล่งข้อมูลให้เพียงพอ เช่น หนังสือ กุ่มมือ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่างๆ ตลอดจนอุปกรณ์

ในการสอน ได้แก่ วิทยุ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น การกระจายเนื้อหาในรายวิชาที่สอนให้เป็นบทย่อยๆ แล้วจัดเรียงลำดับตามความเหมาะสม เตรียมแบบฝึกหัดประกอบการเรียน ตลอดจนการเตรียมแบบทดสอบ และในขณะเดียวกัน จะต้องมีการกำหนดเรื่องให้คะแนน การตีความผลสอบ เพื่อความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และการเลือกนักเรียนผู้สอน (Tutors) นักเรียนผู้ที่เรียน (Tutees) เพื่อจัดกลุ่มหรือจัดคู่ระหว่างนักเรียนผู้สอนและผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนต้องแนะนำหรืออธิบายให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่วนหลักเกณฑ์ ในการเลือกนักเรียนเก่ง และกลาง ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงเป็นผู้ที่มีความเสียสละ และมีความสมัครใจที่จะสอน และเป็นผู้ที่มีความประพฤติและนิสัยดีเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนภายในกลุ่ม สำหรับหลักเกณฑ์ในการเลือกนักเรียนอ่อน ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และเป็นนักเรียนที่มีปัญหาในเรื่องการเรียน หรือขาดเรียนบ่อยๆ

อนึ่ง เมื่อครูผู้สอนคัดเลือกตัวผู้สอนและผู้เรียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การจัดกลุ่มนักเรียน โดยให้มีอัตราจำนวนนักเรียนผู้สอนต่อจำนวนนักเรียนผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ในกรณีที่จัดให้นักเรียนมีการเรียนแบบเป็นคู่ๆ ครูผู้สอนควรเลือกนักเรียนที่เป็นเพศเดียวกันและอายุใกล้เคียงกัน การเตรียมนักเรียนผู้สอน ให้เข้าใจถึงวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น ครูจะต้องอธิบายให้นักเรียนผู้สอนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ตลอดจนการเตรียมตัวในการสอน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน (อุทัย เพชรช่วย, 2527 : 27-30) จากที่กล่าวข้างต้นนี้ ทำให้เห็นว่าบทบาทหน้าที่ของครูและนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลง โดยครูได้เปลี่ยนหน้าที่จากผู้สอนมาเป็นผู้กำกับการสอน โดยอาศัยนักเรียนผู้สอนฝึกให้กับนักเรียนผู้เรียน เมื่อนักเรียนผู้สอนเกิดความชำนาญ ในการสอนเพิ่มมากขึ้นแล้วครูจะลดบทบาทในการควบคุมดูแล ดังนั้น ตัวนักเรียนเองจะมีส่วนร่วมอย่างมากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

วิลรัตน์ สุนทร โรจน์ (2545 : 51) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนให้ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่มทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าสมาชิกในกลุ่ม ไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคน

ในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือ ความสำเร็จของกลุ่ม การเรียนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถนำมาใช้กับการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดจริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน ทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม ซึ่งบทบาทของครู ได้แก่ กำหนดขนาดของกลุ่ม (โดยปกติประมาณ 2-6 คน ต่อกลุ่ม) และลักษณะของกลุ่มควรเป็นลักษณะที่ลดความสามารถ (มีทั้งผู้เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน) ครูดูแลการจัดลักษณะการนั่งของสมาชิกกลุ่มให้ทำงานร่วมกันได้สะดวกและง่ายต่อการสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม ซึ่งแจ้งกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนเข้าใจวิธีการและกฎเกณฑ์การทำงาน สร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม เป็นที่ปรึกษาของ ทุกกลุ่ม และคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิก ยกย่องเมื่อนักเรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ให้รางวัลคำชมเชยในลักษณะกลุ่ม และกำหนดว่าผู้เรียนควรทำงานร่วมกันแบบกลุ่มนานเพียงใด

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนจะทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย และลักษณะงานที่มอบหมายมีความเหมาะสมกับการทำงานแบบกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาอาศัยกันและมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนรู้ รวมทั้งสมาชิกในกลุ่มและระหว่างกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน และครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้ชี้แนะด้านวิชาการและการจัดชั้นเรียน

4. แบบฝึกทักษะ

4.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2530 : 74-79) กล่าวว่า แบบฝึกหัด หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วน ที่ช่วยให้นักเรียนได้ปฏิบัติและนำเอาความรู้ไปใช้ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง คล่องแคล่ว

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2531 : 106) กล่าวว่า แบบฝึก (Drill and Approach) คือ การจัดประสบการณ์การฝึกหัด เพื่อให้เกิดความจำจนกระทั่งสามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ขั้นตอนในการสอนก็มักจะเริ่มด้วยการบอก หรือทำให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วให้ผู้เรียนทำตามและฝึกหัดเรื่อยไปจนกระทั่งจำและทำได้โดยอัตโนมัติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข : 147) กล่าวว่า แบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่ง สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่ของหนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

ประภาพร อันสงคราม (2545 : 47) กล่าวว่า แบบฝึก หมายถึง งานกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนได้ฝึกหัดกระทำ เพื่อทบทวน ฝึกฝน เนื้อหาความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความจำ จนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความชำนาญ และให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อ สิ่งพิมพ์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกทักษะ และทบทวน เนื้อหา เรื่องราวที่เรียนผ่านมา โดยทำตามขั้นตอนการฝึกฝนจนชำนาญ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความแม่นยำ ถูกต้อง และนำไปใช้ได้

4.2 ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 25) กล่าวว่า แบบฝึกสะกดคำประ โยชน์ช่วยในการฝึก หรือเสริมทักษะทางภาษา และการใช้ภาษาของผู้เรียน สามารถนำมาฝึกซ้ำ ทบทวนบทเรียน นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเองได้ ทำให้จดจำเนื้อหาได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อทักษะภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนรู้คำศัพท์ ความหมายของคำศัพท์ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการอ่าน การเขียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มได้ดี สามารถนำมาทดสอบความรู้วัดผลการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบปัญหาข้อบกพร่องของผู้เรียน ได้ถูกจุด ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และลดภาระได้มาก

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 27) กล่าวว่า วิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหลายๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 147) กล่าวว่า แบบฝึก เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมจากเนื้อหา โดยมีครูเป็นผู้แนะนำช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียนการฝึกทักษะทางภาษานั้นจะอาศัยเฉพาะแบบเรียนและแบบฝึกหัดในบทเรียนเพียงอย่างเดียว นับว่ายังมีน้อยเกินไป ทั้งจะไม่ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในทักษะทางภาษาได้เพียงพอ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องสร้างแบบฝึกหัดเฉพาะเรื่องขึ้นสำหรับฝึกเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้นักเรียน

มีความคล่องแคล่วในทักษะทางภาษาไทย โดยเฉพาะในด้านการเขียนสะกดคำ เพราะส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นฝึกปฏิบัติ

แดคคานีย์ และ โบเวน (Daccanay and Bowen) กล่าวว่า หนังสือแบบเรียนเพียงอย่างเดียวยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะก่อให้เกิดสภาพการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะทางด้าน การเรียนภาษาครูจะต้องมีศิลปะในการสอนและเตรียมบทเรียนพร้อมด้วยแบบฝึกเพิ่มเติมหลายๆ แบบ เนื่องจากนักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละชั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องพื้นฐานแรงจูงใจ และความสามารถ ฉะนั้น ครูจึงต้องคำนึงถึงวิธีสอน การเตรียมบทเรียนพร้อมด้วยแบบฝึกเพิ่มเติมหลายๆ แบบที่นอกเหนือจากที่ปรากฏในบทเรียนเพื่อที่จะทำให้การสอนของครูประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ เป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน เพราะถ้าขาดแบบฝึกทักษะเพื่อใช้ในการฝึกฝนทักษะความรู้ต่างๆ หลังกจากเรียนไปแล้วเด็กอาจจะลืมเลือนความรู้ที่เรียนไปได้ อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

4.3 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี ดังนี้

สมชัย ไชยกุล (2526 : 14-15) กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี คือ ควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอนมิใช่ทดสอบว่านักเรียนรู้อะไรบ้าง ควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะสิ่งที่จะสอนเพียงอย่างเดียว สิ่งที่ฝึกเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว ควรเป็นข้อความสั้นๆ ไม่ควรใช้คำศัพท์มากเกินไป ต้องออกเสียงทุกแบบฝึกก่อนนำไปอ่านหรือเขียน ควรเป็นแบบฝึกที่กระตุ้นให้เกิดการสนองตอบสิ่งที่พึงปรารถนา แต่ละแบบฝึกควรออกเสียงให้มากที่สุด และควรใช้คำสัมผัสคล้องจอง

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 20) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์ กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน ภาพประกอบ มีการวางแบบฟอร์มที่ดี ใช้เวลาที่เหมาะสมสำหรับฝึกเขียน ใช้เวลาที่เหมาะสม ทำทายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองได้ และเป็นสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

กรมวิชาการ (2540 : 146) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้วเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย ใช้เวลาที่เหมาะสม มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้ มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้เรียนทำศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบ และให้ความหมายแก่ผู้ฝึก

ทำด้วย ควรใช้สำนวนภาษาง่ายๆ ฝึกให้คิดเร็วและสนุก และปลูกความสนใจและใช้หลักจิตวิทยา

สฤณา เลิกนอก (2545 : 24-25) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. ควรมีคำชี้แจงหรือตัวอย่างที่ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ นักเรียนสามารถทำตามได้ ประโยคและคำศัพท์ควรใกล้เคียงกับที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
2. เนื้อหาควรเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้แล้วกับสิ่งที่ต้องการให้เรียนรู้ใหม่ และควรมีโครงสร้างหรือรูปแบบหลาย ๆ ลักษณะในเรื่องเดียวกัน ควรใช้คำถามในเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่หรือที่เรียนมาแล้ว หรือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ตั้งจุดมุ่งหมายในเรื่องที่จะฝึกให้ชัดเจนแลฝึกเป็นเรื่อง ๆ ไป จัดเนื้อหาที่จะฝึกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและมีจำนวนพอเหมาะที่จะทำให้การฝึกนั้นเกิดทักษะตามที่ต้องการ
4. แบบฝึกควรสอดคล้องกับจิตวิทยา พัฒนาการและลำดับขั้นการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาแบบฝึกควรมีรูปภาพ สีสวย ชวนใจ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ
5. สิ่งที่จะฝึกแต่ละครั้งควรเป็นบทฝึกสั้น ๆ ใช้เวลาน้อย เพราะความสนใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาามีเพียง 15-20 นาที และแบบฝึกควรมีความยากง่ายพอเหมาะ
6. แบบฝึกที่ดีควรแนะวิธีสอนของครูและมีวิธีที่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกความจำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ ฝึกความคิด สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี คือ แบบฝึกที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีรูปภาพประกอบ มีรูปแบบน่าสนใจ หลากหลายรูปแบบ โดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรมหรือจัดแบบฝึกให้สนุก ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยและระดับขั้นของนักเรียน มีคำสั่ง คำชี้แจงสั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ มีการจัดกิจกรรมการฝึกที่เร้าความสนใจ และแบบฝึกนั้นควรทันสมัยอยู่เสมอ

4.4 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2536 : 52-62) กล่าวว่า ในการสร้างแบบฝึกเพื่อใช้ฝึกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาประกอบเพื่อให้แบบฝึกนั้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถความสนใจของนักเรียน ซึ่งหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสามารถ

นำมาในการสร้างแบบฝึก ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจแตกต่างกัน ในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาให้เหมาะสม ไม่ง่ายเกินไปสำหรับเด็กเก่ง และไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กอ่อน ในการฝึกแบบฝึกควรมีทั้งที่ฝึกเป็นรายบุคคลและฝึกเป็นกลุ่ม การฝึกเป็นกลุ่มควรให้เด็กเก่งคละกับเด็กอ่อน เพื่อให้เด็กเก่งช่วยเหลือเด็กอ่อน การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) ธอร์น ไคค์ (Thorndike) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำๆ ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกจึงควรสร้างแบบฝึก เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกฝนในเรื่องหนึ่งๆ ซ้ำๆ กันหลายครั้ง โดยแบบฝึกมีลักษณะหลายรูปแบบเพื่อให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อันจะส่งผลทำให้เข้าใจในการฝึกทดลอง และจะไม่เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร กฎแห่งผล (Law of Effect) เมื่อนักเรียนได้เรียนไปแล้ว นักเรียนย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เมื่อให้นักเรียนทำแบบฝึกหรือให้ทำงานใดๆ จึงควรเฉลยหรือตรวจ เพื่อให้นักเรียนทราบผลโดยเร็ว ฉะนั้นแบบฝึกที่สร้างขึ้นจึงควรมีคำเฉลยเพื่อให้นักเรียนสามารถทราบผลโดยเร็ว หรือนักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้เอง เพื่อจะารู้ข้อบกพร่องของตนเอง และแรงจูงใจ (Motivation) ในการสร้างแบบฝึกที่น่าสนใจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เด็กอยากทำ จึงควรจัดทำแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อเปิด โอกาสให้นักเรียนพบกับความสำเร็จ และอยากที่จะทำแบบฝึกหัดต่อไป นอกจากนี้แบบฝึกควรเป็นแบบสั้นๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเบื่อหน่าย ควรมีแบบฝึกหลายรูปแบบไม่ซ้ำซาก เช่น อาจจัดแบบฝึกหัดในลักษณะของเกมกิจกรรม ในสถานการณ์ที่ต่างๆ ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และสนุกสนานเหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก

ประสาธ อิศรปริดา (2538 :111) กล่าวว่า ครูจะต้องหาโอกาสหรือพยายามเปิดโอกาสที่จะให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ไม่ว่า จะเป็นกิจกรรมในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ตาม การทดสอบที่ดี การทำแบบฝึกหัดที่ดี นับเป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ทั้งสิ้น จึงน่าจะหมั่นทดสอบหรือคำถามต่างๆ ให้มาก ให้นักเรียนได้พบปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ๆ หรือกิจกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อเปิด โอกาสให้เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ การให้เด็กกระทำซ้ำๆ จำเป็นต้องให้เด็กเข้าใจหรือรู้ ความมุ่งหมายตามไปด้วย และพยายามเน้นให้เด็กเรียนรู้การประยุกต์ใช้ความรู้ในปัญหาต่างๆ ฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างแบบฝึกของครู จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทฤษฎีทางจิตวิทยาต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยความสนใจระดับวุฒิภาวะความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

พรหม ชูชัย (2522 : 192-195) ได้เสนอการนำหลักจิตวิทยาการศึกษามาใช้ในการสร้างแบบฝึก คือ การสาธิตและการอธิบายแนะนำ เริ่มแรกควรบอกให้นักเรียนทราบว่าทำอะไร ซึ่งแจ้งให้เห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนนั้น ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทันทีหลังจากการสาธิต และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือการทำซ้ำ และการเสริมแรง ในขณะที่ฝึกหัดควรมีการให้คำแนะนำเพื่อเด็กฝึกทักษะนั้นๆ ได้ด้วยตนเอง ให้คำแนะนำที่อยู่ในบรรยากาศที่สบายๆ ครูผู้สอนต้องใจเย็น ไม่ดุ บรรยากาศไม่ตึงเครียด และสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนพบปัญหายุ่งยากในการฝึกทักษะใหม่ คือ การที่ทักษะเก่าของผู้เรียนจะรบกวนการเรียนรู้ทักษะใหม่ ซึ่งควรแก้ไขด้วยการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทักษะใหม่ที่จะฝึกฝนนั้นจะมีวิธีการของมันเอง

สรุปได้ว่า หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ ครูจะต้องหาโอกาสหรือพยายามเปิดโอกาสที่จะให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ โดยให้นักเรียนได้พบปัญหา หรือสถานการณ์ใหม่ๆ หรือกิจกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนการสอนและการสร้างแบบฝึกของครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทฤษฎีทางจิตวิทยาต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยความสนใจ ระดับวุฒิภาวะความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงประโยชน์แบบฝึกทักษะ ดังนี้

ยูพา ยิมพงษ์ (2522 : 27) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ ได้แก่ เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียน ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากผู้สอนด้วย ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่นักเรียนทำชุดฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งทางด้านจิตใจมากขึ้น แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ฝึกซ้ำๆ หลายครั้ง และเน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก การให้นักเรียนทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ปัญหานั้นๆ ได้ทันที และแบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมสร้างแบบฝึก ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึก ทำให้ได้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนทักษะด้านต่างๆ มากขึ้น

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวว่า แบบฝึกมีประโยชน์ คือ เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น ช่วยในเรื่อง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียน หลังจากรียนบทเรียน ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ได้ชัดเจน และช่วยให้ผู้เรียน เห็นความก้าวหน้าของนักเรียน

อดุลย์ ภูปลี (2539 : 24-25) กล่าวว่า ประโยชน์ของแบบฝึก คือ ช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจบทเรียน ช่วยให้จำเนื้อหา และคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง ทำให้ครูประหยัดเวลา และทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2540 : 147) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝน อย่างสม่ำเสมอ แบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย คือ เป็นส่วนช่วยเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียน ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความ สามารถของเขาจะช่วยให้ นักเรียนประสบความสำเร็จ แบบฝึกหัดช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียน ได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครู ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันที่ และแบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมการสร้างแบบฝึก นักเรียนก็ไม่ต้อง เสียเวลาในการคัดลอกแบบฝึก ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้น

สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ ในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี

4.6 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 145-146) กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ได้แก่ ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจาก การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาต่อเนื่อง ของปัญหาในทุกระดับชั้น วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะ ย่อยๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึก พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอน การใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไรในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง สร้างแบบทดสอบอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยความบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับ

เนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะในแต่ละ บัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตาม ความเหมาะสม สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การ สร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้นำบัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว สร้างแบบบันทึก ความก้าวหน้า เพื่อบันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียน โดยจัดเป็นตอนๆ เป็นเรื่อง เพื่อให้ ความก้าวหน้าเป็นระยะๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า นำแบบฝึกหัดไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพแบบฝึก และคุณภาพของแบบทดสอบ ปรับปรุงแก้ไข และรวบรวม เป็นชุดจัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้สารบัญเพื่อประโยชน์ต่อไป

4.7 หลักในการฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงหลักในการฝึกทักษะ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ก : 167) ได้สรุปถึง หลักการในการฝึกทักษะ ได้แก่ ก่อนการฝึกควรสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจทราบเหตุผลที่ต้องฝึก การฝึกอย่างไร ไม่เข้าใจความหมาย อาจไม่ทำให้เกิดทักษะ การฝึกควรให้ผู้เรียนได้รับการฝึกตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ภายใต้การแนะนำที่ดี ถ้าฝึกทักษะผิดๆ จะทำให้เสียเวลาเป็นอย่างมากในการแก้ไข ช่วงเวลาการฝึกสั้นๆ บ่อยๆ ด้วยแบบฝึกที่คัดเลือก แล้วเป็นอย่างดีจะมีประสิทธิภาพว่าการฝึกช่วงยาวๆ ซึ่งผู้เรียนจะเบื่อหน่ายไม่สนใจ กิจกรรม การฝึกควรจะมีหลากหลาย นอกจากแบบฝึกหัดต่างๆ อาจใช้เกมปัญหา หรือกิจกรรมอันอื่นบ้าง การฝึกอย่างมีความมุ่งหมาย จะเกิดประโยชน์มาก ถ้าผู้เรียนเห็นคุณค่าและความจำเป็นของสิ่งที่ เรียนหรือฝึก โดยอาจใช้การทดสอบหรือวิธีการอื่นๆ เพื่อชี้ให้เห็นผลที่เกิดขึ้นภายหลังการฝึก และการฝึกควรสัมพันธ์กับความมีเหตุผล ขณะฝึกควรให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาเหตุผลควบคู่ไป ด้วย

พรรณี ชูชัย (2522 : 39) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่ดีนั้นนอกจากจะคำนึงถึง หลักการสร้างและหลักในการฝึกแล้ว จะต้องอาศัยหลักสำคัญตามทฤษฎีการเรียนรู้ ประกอบด้วยความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะ สร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน การฝึกหัด คือ ถ้าให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำๆ กัน เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่แม่นยำ กฎแห่งผล คือ การเรียนรู้ได้ทราบถึงผลการทำงานของตนด้วยการเฉลย คำตอบให้จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจ ให้แก่ผู้เรียนและการจูงใจ คือ การจัดแบบฝึกหัดให้เรียงลำดับจากแบบฝึกง่าย และสั้น ไปสู่เรื่อง ที่ยากและยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบและมีหลากหลายรูปแบบ

กรมวิชาการ (2542 : 40) ได้เสนอแนวคิดเพื่อกำหนดกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ เรื่องคำ ได้แก่ เรียนรู้จากประสบการณ์เดิมไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด นักเรียนอ่านคำตอบและรู้ ความหมายของคำพร้อมกัน นักเรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ นักเรียนตรวจสอบการปฏิบัติ ด้วยตนเอง และนักเรียนพบคำซ้ำๆ ในรูปแบบต่างๆ

สรุปได้ว่า ในการฝึกนอกจากจะมีแบบฝึกที่ดีแล้ว ครูยังจำเป็นที่จะต้องศึกษา เทคนิควิธีการขั้นตอนในการฝึก เพื่อให้การใช้แบบฝึกทักษะต่างๆ มีประสิทธิภาพที่สุดอันจะ ส่งผลให้ผู้เรียน ได้มีการพัฒนาทักษะต่างๆ ได้อย่างดี

4.8 การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ได้มีผู้กล่าวถึงการทดสอบ ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 490-495) กล่าวว่า การทดสอบประสิทธิภาพของแบบ ฝึกทักษะ เป็นการตรวจสอบพัฒนาการเพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทำได้โดยนำ แบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุง แล้วนำไปสอนจริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข และผลิต ออกมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งการทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก ได้แก่ ความจำเป็นที่จะต้อง ทดสอบประสิทธิภาพในการผลิต ระบบการดำเนินงานทุกประเภทจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ระบบนั้น เพื่อเป็นการประกันว่าจะมีประสิทธิภาพจริงตามที่มุ่งหวัง การทดสอบประสิทธิภาพ ของแบบฝึกมีความจำเป็นด้วยเหตุผลหลายประการ คือ สำหรับหน่วยงานผลิตแบบฝึก เป็นการประกันคุณภาพของแบบฝึกว่า อยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวน มาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว หากผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ดีก็ จะต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง สำหรับผู้ใช้แบบฝึก แบบฝึก จะทำหน้าที่สอน โดยที่ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู ดังนั้น ก่อนนำแบบฝึก ไปใช้ ครูจึงควรมั่นใจ ว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยนักเรียน เกิดการเรียนรู้จริง การทดสอบประสิทธิภาพ ตามลำดับขั้นตอนจะทำให้เราได้แบบฝึกที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับการผลิตแบบฝึก การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่ บรรจุลงในชุดฝึกเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็น การประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียมต้นแบบการกำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพ เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตแบบฝึกจะพึงพอใจว่าหากแบบฝึกมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้น แล้ว แบบฝึกนั้นก็มีความคุ้มค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวน

มาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำ ได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน คือ ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือ ประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมาย และ กิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้ ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (Products) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียนและการสอบไล่ ประสิทธิภาพของแบบฝึกจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังไว้ว่าผู้เรียนจะเปลี่ยน พฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) เช่น 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแบบฝึก ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหรืองานได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์ และทำข้อสอบหลังเรียนผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์ ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ เมื่อผลิตแบบฝึกขึ้นแล้ว นำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน คือ แบบเดี่ยว เป็นการทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง โดยเริ่มต้นทดลองกับเด็กอ่อนเสียก่อนทำการปรับปรุง และนำไปทดสอบกับเด็กปานกลาง แล้วนำไปทดสอบกับเด็กเก่ง แต่ถ้าหากเวลาไม่เอื้ออำนวย สภาพการณ์ไม่เหมาะสม ก็ให้ทดลองกับเด็กอ่อนหรือเด็กปานกลางเพียงคนเดียว โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตก เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก ก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่ม ในขั้นนี้กลุ่ม E_1/E_2 ที่จะได้คะแนนประมาณ 60/60 แบบกลุ่ม เป็นการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น 30-40 คน (หรือ 100 คน สำหรับแบบฝึกรายบุคคล) ชั้นที่เลือกมาทดลองจะต้องมีนักเรียนคละกันทั้งเก่ง และอ่อน เมื่อทดลองแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกินร้อยละ 2.5 ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมาก ผู้สอนกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกใหม่ โดยยึดสภาพความเป็นจริงเป็นเกณฑ์ สมมุติว่าเมื่อทดสอบประสิทธิภาพแล้ว ได้ 83.5/85.4 แสดงว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพ 83.5/85.4 ใกล้เคียงเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.5/85.4 อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียน

สะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกที่จัดทำเป็นกลุ่มและแบบฝึกที่จัดคำละคำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกที่จัดเป็นกลุ่มคำมีผลสัมฤทธิ์ การเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่ โดยใช้แบบฝึกที่จัดคำละคำ

เนาวรัตน์ ชื่นมณี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกภาษาไทย การสะกดคำยาก เรื่อง เป็ดหาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แบบ ฝึกทักษะภาษาไทยการสะกดคำยากที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.96/81.00 แสดงว่าแบบฝึก ทักษะภาษาไทยการสะกดคำยากที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้ง ไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ ภาษาไทย การสะกดคำยาก เรื่อง เป็ดหาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

น้อมจิตร เพชรวิเศษ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการเขียน สะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง มาจากฟากฟ้า ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.59/83.17 ซึ่งมี คะแนนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และคะแนนสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกสะกดคำยากสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรรัตน์ การดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความยากง่ายของการเขียนสะกดคำ พื้นฐานในแบบเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 1 และเล่ม 2 ตาม หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 310 คน ผลการวิจัยพบว่า คำน้อยมาก มีจำนวน 385 คำ คำง่ายมีจำนวน 3 คำ

ขวัญทอง จันทฤทธิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะ ภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง การสะกดคำและแจกลูก ของหนังสือภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะภาษาไทยที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 83.60/80.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึก ทักษะภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

โสภีรจ จันทนนท์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกการเขียนสะกด คำยาก สำหรับนักเรียนชั้น ป.6 ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน โรงเรียนสังกัด สปอ.

สุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก มีประสิทธิภาพ 86.06/86.57 ความแตกต่างของความสามารถในการเขียนสะกดคำยากของ กลุ่มตัวอย่างก่อนใช้ และหลังใช้แบบฝึกของกลุ่มตัวอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิรัตน์ จุติประภาค (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะ การเขียนสะกดคำยากของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำยาก มี ประสิทธิภาพ 90.39/87.22 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำยากหลังเรียนด้วยแบบฝึกพัฒนา ทักษะการเขียนสะกดคำยาก สูงกว่าก่อนเรียนด้วยแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำยาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรี เศรษฐวิวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการสอนทักษะ ภาษาไทยด้วยวิธีการสอนแบบการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการ เรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.38/85.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าของระดับคุณภาพ ของแผนการสอนเท่ากับ 3.17 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับขั้นทำได้ และมีผลงานที่มีส่วนถูกมากกว่า ส่วนผิด ผลการเรียนรู้จากการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเท่ากับ 73.22 แสดงว่า นักเรียนมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี และมีค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.64

สุพรรณมา สงวนศิลป์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะการ เขียนสะกดคำยากจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกมีประสิทธิภาพ 90.63/85.51 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ที่ตั้งไว้ 80/80 และนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยากมีคะแนนเฉลี่ยหลัง เรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิภาพร วงษ์ศิลา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกด คำยากวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะ การสะกดคำยากวิชาภาษาไทย มีประสิทธิภาพ 89.17/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และดัชนี ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทยชุดนี้ มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผลการเรียนของ นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นร้อยละ 68 ซึ่งทำให้ได้แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในเกณฑ์สูงที่น่าพอใจและมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเกิดการ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

ประภาพร อันสงคราม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการสอนและแบบฝึกทักษะภาษาไทย การสะกดคำและแจกลูกด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทยการสะกดคำแจกลูก ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.40/86.16 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .19 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มเติมร้อยละ 49

นพมาศ จิตศักดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง หมาเก้าหาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดรูปเล่ม ด้านการจัดภาพ ด้านการดำเนินเรื่อง ด้านเนื้อหาของเรื่องและการใช้ภาษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน แบบฝึกทักษะประกอบการเรียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.64/86.25 หนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.59 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนร้อยละ 59 นักเรียนที่เรียน โดยใช้หนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.66 ซึ่งสูงกว่าดัชนีประสิทธิผลของกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่น่าพอใจซึ่งมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.57 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

นิमित เพชรจางงค์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุคริพหักฉัตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า แผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุคริพหักฉัตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 80.60/80.13 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.73 ซึ่งหมายความว่า แผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทยชุดนี้ สามารถทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 73 นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับคะแนนจากการสอบหลังเรียนแล้ว 15 วัน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนแตกต่างกันร้อยละ 1.5 แสดงว่า นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วย หมายความว่า นักเรียนมีความเชื่อว่าเมื่อเรียนด้วยแผนและแบบฝึกทักษะการ

สะกดคำยากภาษาไทยแล้วทำให้นักเรียนสามารถอ่าน คติวิเคราะห์ เขียนสื่อความ เขียนสะกด การรันท์คำยากในบทเรียน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร ได้ดี

นางเยาว์ เลี่ยมขุนทด (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้วิชา ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผัง ความคิดชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.42/82.22 ซึ่งเป็นไปตาม เกณฑ์ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการเรียนรู้มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดัชนี ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านและเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 0.62 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อาห์เหม็ด (Ahamed. 2000 : 1) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำหน่วย เสียงและตามอักษรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบทดสอบการรู้จักสะกดคำ เบื้องต้น และนำไปทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์ จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผน คือ การถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีอย่างเดียว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรู้เรื่องกฎ ทางอักษรวิธีเข้าอยู่ในคำเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนอยู่ใน แบบแผนการสะกดทั้งสามแบบแผนในทั้ง 4 ระดับชั้นเรียน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่ม ตัวอย่างอิสระสองกลุ่มและผลปรากฏว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 ชั้นปีที่ 3 กับ 4 และระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตาม อักษรวิธีอย่างเดียว และระหว่างแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับ แบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสอย่างเดียวแบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธี จากแบบ แผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผนที่ประเมินแล้วนั้น คำที่ต้องการ ความรู้เรื่องกฎของอักษร เป็น วิธีที่ยากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและทางหน่วยเสียงอยู่ ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

ฮากันสัน (Hakanson. 2001 : 1) ได้ศึกษาผลของการเรียนการสะกดคำในบริบทที่มีต่อนักเรียน จำนวน 17 คน ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถในการสะกดคำจากต่ำไปถึงสูงใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการสอนการสะกดคำโดยตรง แบบทดสอบก่อนและหลังการสอนใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางการสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลการทดสอบก่อนและหลังการสอนแสดงให้เห็นว่าการฝึกสะกดคำในบริบทไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวม การฝึกสะกดคำโดยแยกเดี่ยวออกมาพบด้วยว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวม ถึงแม้ผลของมันจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่าผลของการฝึกสะกดคำในบริบท ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่า การฝึกสะกดคำในบริบทการเขียนของเราเองมีผลต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมมากกว่าการฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยวๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางการสะกดคำโดยทั่วไปให้ดีขึ้นได้ก็ตาม

เบชาร์ด (Bouchard. 2002 : 1) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งที่มีความสัมพันธ์อย่างระหว่งการอ่านกับการสะกดคำ แต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนดีกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความผิดพลาดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไป พบว่า ความผิดพลาดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธีที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำของทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน ข้อค้นพบเหล่านี้ชี้แนะให้เห็นการพิจารณาที่ตรงประเด็น 4 ประการ ที่จำเป็นต้องกล่าวถึงในวิเคราะห์ใดๆ ในความคิดในการอ่านและการสะกดคำ ดังนี้ ประการแรก กลุ่มตัวอย่างความคิดในการอ่านและการสะกดคำจำเป็นต้องมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาความรู้เรื่องคำของนักเรียนได้ ประการที่สอง การวิเคราะห์ความคิดซึ่งได้แก่ ความคิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องพิจารณาระดับหน้าที่สำหรับประเภทของงานแต่ละประเภท ยิ่งไปกว่า

นั้นการวิเคราะห์ความผิดพลาด พบว่า นักเรียนใช้การประสมประสานกลยุทธ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ไม่เฉพาะคำบอกใบ้ทางอักษรวินิจฉัยให้อ่านและสะกดคำเท่านั้น

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การสร้างแบบฝึกเพื่อใช้ฝึกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องใช้หลักการทางจิตวิทยาประกอบเพื่อให้แบบฝึกนั้นมี ความสมบูรณ์เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ ของนักเรียน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนที่มีปัญหาใน การเรียนรู้ เพราะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ถือเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อ การดำรงชีวิต ประจำวัน และเป็นรากฐานที่สำคัญในการเรียนวิชาต่างๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY